GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 86. Dumineca 3 (15) Iunie 1884.

Brașovŭ în 2 (14) Iunie.

Alegerile pentru dieta unguréscă s'au începutŭ erĭ cu-o învingere a partidei tisaiste. Între 156 deputațĭ aleșĭ 94 sunt aderențĭ pronunțațĭ ai d-lui Tisza și opozițiunalĭ pronunțațĭ sunt numai 53.

Deși este neîndoiosŭ că guvernulŭ a chiămatŭ la alegere în ḍiua întâiu cu intențiune mai multŭ de acele cercurĭ, unde sciea că va reeși cu candidații sĕi, este destulŭ de bătătóre la ochĭ disproporțiunea între numĕrulŭ candidațilorŭ aleșĭ guvernamentalĭ și a celorŭ oposițiunalĭ.

Nu mai trebue sĕ arătămŭ de ce se folosescŭ cei dela putere pentru de așĭ prepará asemenĭ învingerĭ, căcĭ abusurile, corupțiunile, terorisările și ilegalitățile nu se mai facŭ pe ascunsŭ și le póte vedé și constatá orĭ și cine, care are ochĭ, în tóte părțile țĕrei.

Ḍiarele oposiționale maghiare sunt pline de tânguirĭ, că dreptulŭ liberei alegerĭ este călcatŭ în picióre, că forța brutală și cu banii s'au aliatŭ ca sĕ serbeze orgiile regimului arbitrarŭ, de care este bântuită biata poporațiune a acestui statŭ.

De unde își ia d-lŭ Tisza îndemnulŭ și curagiulŭ de a procede astfelŭ în contra partidelorŭ oposiționale? Nu sĕ teme elŭ că forța întrebuințată la alegerĭ va nasce în sînulŭ națiunei maghiare o desbinare care póte se fie fatală pentru viitorulŭ ei? Tăcemŭ de naționalitățĭ, căcĭ contra lorŭ s'a aprinsŭ de multŭ rĕsboiulŭ de rassă. De ce însĕ sunt tractațĭ și oposiționalii maghiarĭ la alegerĭ pe unŭ piciorŭ cu naționaliștii nemaghiarĭ?

Pretecstulŭ, sub care guveruulŭ actualŭ esercită forța cea mai brutală la alegerĭ, este totŭ acela, de care sĕ folosesce despotismulŭ în tóte statele. Domnulŭ Tisza legĕndu-se ca scaiulŭ de putere se crede că este singurulŭ omŭ, care póte se salveze interesele nației maghiare, ale statului ungarŭ și ale monarchiei.

In acéstă credință, că dênsulŭ este salvatorulŭ, Tisza este susținutŭ de către apĕrătorii dualismului din Austria. Aceștia se temŭ că, décă va ajunge oposițiunea maghiară la putere, se va resturná cu totulŭ ecuilibrulŭ între Austria și Ungaria.

Ce s'ar face din acésta monarchiă décă ar învinge oposițiunea maghiară?“ întrébă una din foile dualiste vienese, și apoi adauge: „Dela modulŭ cum s'ar organisá acéstă oposițiune compusă din elemente eterogene ar depinde viitórele relațiunĭ ale Ungariei cu Austria. Partida independențilorŭ voiesce sĕ rupă legăturile de dreptŭ publicŭ și economice cu Austria, acésta e sigurŭ; ear câtŭ pentru oposițiunea moderată ea însașĭ nu scie ce voiesce, ea iubesce estremele și va fi condusă de ideile celorŭ din partida estremă. De aceea trebue se dorimŭ din punctu de vedere alŭ intereselorŭ specifice maghiare că d-lŭ Tisza se învingă la alegerĭ.“

Eată dar rațiunea, din care d-lŭ Tisza își derivă îndreptățirea de a procede așa precum îlŭ vedemŭ că procede folosindu-se de tóte mijlócele iertate și neiertate ca sĕ-șĭ asigure portofoliulŭ.

Póte sĕ strige oposițiunea maghiară câtŭ o va lua gura, căcĭ d-lŭ Tisa nu se va lăsá a fi conturbatŭ in mersulŭ sĕu. Elŭ auḍindŭ și cetindŭ vorbele celorŭ din Viena trebue sĕ îș ḍică: ce ar fi de Ungaria și de Monarhiă aḍi décă n'aș mai avé eu frênele guvernului în mână?

Și cum nu va trebuí sĕ-i crescă încrederea ce-o are în sine, când i se mai spune, că numai guvernulŭ lui mai póte susțlné ordinea în Ungaria și că numai acestŭ guvernŭ póte sprijiní dualismulŭ, ca se nu cadă peste nópte, și numai elŭ este aḍĭ purtătoriulŭ alianței dintre Austro-Ungaria și Germania.

Nu trebuințele și interesele de desvoltare ale Ungariei, ci interese austriace și germane mai țînŭ aḍĭ pe d-lŭ Tisza la putere; și până cândŭ nu se va schimbá curentulŭ în sferele înalte politice Tisza va remâné ministru.

Bine a ḍisŭ „Pesti Naplo“, că elŭ nu mai póte fi resturnatŭ de josŭ, ci numai de susŭ. Dér fóia pestană nu s'a gânditŭ, că prin acésta dă unŭ testimoniu de paupertate națiunei, care pretinde că pășesce în fruntea civilisațiunei Orientului europénŭ.

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 14 Iunie. — La alegerile sĕvêrșite erĭ la 13 Iunie, liberalii guvernamentalĭ au obținutŭ 94 de mandate. Ministrii *Pauler* și *Kémeny* au fostŭ aleșĭ în Budapesta. Președintele consiliului de miniștrĭ, d. Tisza, a fostŭ alesŭ la Oradea Mare.

In 28 cercurĭ electorale a învinsŭ oposițiunea moderată. In 24 cercurĭ au fostŭ aleșĭ membrii d'ai partidei independente. In 5 cercurĭ s'au alesŭ antisemițĭ. In 4 cercurĭ au fostŭ aleșĭ deputațĭ, carĭ nu aparțînŭ nicĭ uneĭ partide. Intr'unŭ cercŭ *a isbutitŭ unŭ naționalŭ.*

Sofia, 14 Iunie. — Guvernulŭ Bulgariei, în fața tuturorŭ scirilorŭ de mobilisare din partea Serbiei, păstréză o deplină liniște și nu ia de locŭ mĕsurĭ de precauțiune.

Pesta, 14 Iunie. — Ministrulŭ Croației a luatŭ mĕsurĭ ca comiții supremĭ ai Croației sĕ fie chiemațĭ la sesiunea apropiată a camerii magnațilorŭ. (Biur. telegr. din Pesta).

Cronica ḍilei.

„Corespondența din Buda-pesta“ află că în tóte părțile Ungariei unde a plouatŭ, starea sĕmănăturilorŭ s'a îndreptatŭ. In Transilvania, unde se sperá o fórte bună recoltă, va fi după rapórtele din urmă numai o recoltă de mijlocŭ. Fiindŭ aceste rapórte datate de pe luna Maiu, se speră că ploile de pe la începutulŭ lui Iunie și care au căḍutŭ în tótă țera vorŭ fi îndreptatŭ multŭ sĕmĕnăturile.

*

D. Dr. Carol Wolff, șefŭ-redactorŭ la »Tageblatt« și fostŭ deputatŭ alŭ Sibiiului, în darea sa de sémă făcută în ḍilele acestea alegĕtorilorŭ sĕi din Sibiiu, a espusŭ în modŭ interesantŭ situațiunea financiară a Ungariei, ḍicendŭ că la 1874 cametile, cheltuelile de amortisațiune și de manipulare s'au urcatŭ la 64 milióne fl. La 1884 aceste camete, împreună cu cametele împrumutului făcutŭ în acestŭ anŭ se urcă la celŭ puținŭ 111 milióne, adecă cu 47 milióne mai multŭ ca la 74. Datoriile statului nostru împreună cu partea din datoriile comune la 1874 erau de 1348 milióne, la 1882 după încheierea socotelelorŭ se urcase la 1923 milióne, la 1884 atingŭ suma de 2 miliarde. Dela venirea la putere a d-lui Tisza datoriile publice s'au sporitŭ cu 650 milióne, ér dela dualismŭ încóce cu 1 miliardŭ La 1868 cheltuelile Ungariei erau de 147 milióne, ér venitulŭ era de 139 milióne; deficitŭ realŭ 8 milióne. La 1884 cheltuelile sunt de 340 milióne, deficitulŭ de 49 milióne. Devisulŭ de cheltuelĭ alŭ noului parlamentŭ din Pesta prevede suma de 16 milióne. Cei 200,000 de ómenĭ, cărora pe fie-care anŭ li se vêndŭ prin execuțiunĭ averile pentru dare, sêmtŭ amarŭ aceste cheltuelĭ. Emigrațiunea sporesce pe ḍi ce merge. Recensimentulŭ pe timpulŭ absolutismului austriacŭ a constatatŭ în Ungaria o sporire a populațiunii de 1 milionŭ și jumĕtăte, pe câtă vreme dela 1872 și până la 1880, adecă în timpŭ de 8 anĭ, populațiunea nu s'a sporitŭ decâtŭ numai cu 11 mii.

*

Delegații societății anonime pe acțiunĭ Crișŭ-Mureșŭ-Tisza au isbutitŭ a contractá unŭ împrumutŭ cu anuitățĭ de 10 milióne dela Banca hipotecară ungară. Convențiunea va fi supusă aprobării ministerului de finance și comunicațiune. Banca hipotecară, după aprobarea convențiunii, va emite obligațiunĭ 4°/0 cu premii. Pentru emiterea nouĕlorŭ titlurĭ a încheiatŭ unŭ contractŭ cu Banca „Union“ din Viena și cu Banca ungară de schimbŭ și scomptŭ.

*

»Corespondența din Budapesta« află din Viena, că între membrii consorțului Rothschild, cu privire la convertirea rentei de aurŭ 6°/0 ungare, s'a stabilitŭ o deplină înțelegere. Despre resultatulŭ desbaterilorŭ ministrulŭ de financie alŭ Ungariei a fostŭ imediatŭ încunosciințatŭ. Comitele Palavicini s'a întorsŭ la Pesta, ca sĕ se înțelégă cu ministrulŭ de finance comitele Szapary asupra modalitățilorŭ convertirii. Directorulŭ Hansemann a plecatŭ la Berlinŭ și baronulŭ Albert Rothschild la Paris. Șefulŭ casei Rothschild din Viena merge la Parisŭ pentru a informá pe șefulŭ casei Rothschild din Londra asupra curentului și vederilorŭ membrilorŭ consorțului, întrunițĭ în conferința din Viena, și totdeodată pentru a-șĭ procurá date și informațiunĭ positive în privința situațiunei pieții din Londra.

*

„România liberă“ e informată, că mai mulțĭ iubitorĭ de arte au luatŭ inițiativa formării unui baletŭ pentru scena teatrului naționalŭ din Bucurescĭ, și, în scopulŭ acesta, d-nii Mocianu și Velescu ar fi însărcinațĭ a merge éstŭ timpŭ prin provincii ca sĕ studieze diferite jocurĭ naționale, necunoscute încă orașelorŭ marĭ.

Aplaudămŭ — ḍice »Rom. lib.« — acéstă frumósă inițiativă și-i dorimŭ celŭ mai deplinŭ succesŭ.

*

In Bulgaria se facŭ alegerile pentru Sobranie și aceste alegerĭ producŭ marĭ agitațiunĭ. Dumineca trecută se strînseră la Lom-Palanca — orășelŭ pe malulŭ Dunării — șése mii de țĕranĭ pentru a'șĭ esercita dreptulŭ de alegĕtorĭ. Dar aceștĭ șese mii de ómenĭ n'au voitŭ sĕ'șĭ depuie votulŭ lorŭ și a trebuitŭ sĕ se amâne alegerile pentru altă dată. Candidaților ce le cereau votulŭ prin felurite frase și discursurĭ, ei le rĕspundéu: „Nu, nu vĕ dămŭ votulŭ la nicĭ unulŭ, căcĭ toțĭ ne-ațĭ înșelatŭ. Sĕ vie Vodă și sĕ spuie elŭ pe cine sĕ alegemŭ ca sĕ fie ómenĭ de trébă; numai așa vomŭ da votulŭ nostru.“

Și ce s'a petrecutŭ la Lom-Palanca, s'a petrecutŭ mai prin tóte orașele Bulgariei. Avemŭ aceste amĕnunte — ḍice „România“ — dela unŭ omŭ care vine din partea locului.

*

Ḍiarulŭ financiarŭ »Novosti« din Petersburg anunță că în Rusia se va introduce unŭ impositŭ de 3°/0 asupra câștigului netŭ, resultatŭ din întreprinderĭ indusrriale și comerciale. Proiectulŭ de lege elaboratŭ de ministerulŭ de finance, privitorŭ la documentele esercitării comerciului, a fostŭ aprobatŭ de senatŭ.

*

Se ḍice că noulŭ ministerŭ clericalŭ alŭ Belgiei va fi compusŭ astfelŭ: Bernaert președinte și ministru de interne; prințulŭ Caraman-Chimay ministru de esterne; Woeste de justiția; Jacobs de finance; generalulŭ Jaquemart de rĕsboiu; Peereboom de comerciu și agricultură. Ministerulŭ instrucțiunii publice va fi desființatŭ.

*

Ḍilele aceste fostulŭ dictactorŭ Ludovicŭ Kossuth, a adresatŭ Ungurilorŭ érășĭ doue manifeste. Intr'unulŭ le mulțămeșce pentru felicitările ce le-a primitŭ la ḍiua

numelui. In alŭ doilea respinge candidatura ce i-s'a oferitŭ la Oradea-mare dicêndŭ:

»Voi sunteţĭ dela 1878 principiulŭ meu nestrămutatŭ este 1849.«

Adecă, Kossuth, la 1849 detronândŭ în dieta dela Dobriţinŭ casa Habsburgilorŭ, declară şi astădĭ de incompatibilă coróna împĕrătéscă austriacă cu coróna regală ungară.

»Pester Lloyd« face într'unŭ articulŭ de fondŭ elogiurĭ persónei lui Kossuth dér dice că elŭ cu dogma lui stă astădĭ singurŭ, căcĭ stânga estremă maghiară acceptéză uniunea personală.

Adunarea alegĕtorilorŭ românĭ în Braşovŭ.

Erĭ Vinerĭ 1 (13) Iuniu s'a ţinutŭ adunarea generală a alegĕtorilorŭ românĭ din cercurile electorale ale comitatului Braşovului, spre a ascultá raportulŭ delegaţilorŭ trimişĭ la conferinţa generală naţională, ţinută la Sibiiu în dilele dela 1—3 Iuniu st. n. 1884. Acéstă adunare generală a fostŭ condusă, în absenţa prĕşedintelui comitetului centralŭ alŭ cercurilorŭ electorale din acestŭ comitatŭ, a d-lui adv. Sorescu, de d-lŭ G. B. Popŭ fabricantŭ în Braşovŭ. Printr'unŭ scurtŭ, dér nimeritŭ discursŭ, d-lŭ conducĕtorŭ deschide adunarea şi învită pe advocatulŭ Victorŭ Popescu şi pe profesorulŭ gimnasialŭ N. Pilţia a funcţioná ca notarĭ.

După ce şi-au ocupatŭ aceştĭ domnĭ loculŭ la masa presidenţială, Dr. med. I. Neagoe, delegatŭ la conferenţa din Sibiiu citesce unŭ raportŭ, care reproduce pe scurtŭ cele petrecute în conferinţa din Sibiiu a celorŭ 156 de delegaţĭ şi din care estragemŭ cam următórele: Cei optŭ delegaţĭ aleşĭ de d-vóstre totŭ în acéstă sală vinŭ a vĕ dá prin graiulŭ meu socotélă despre atitudinea lorŭ la adunarea obştei românescĭ ţinută la Sibiiu. O sută şi cincĭ-decĭ şi şése de bărbaţĭ de încredere ai alegĕtorilorŭ românĭ din Bănatŭ, Ţera-unguéscă şi din tóte părţile Ardélului ne-amŭ întâlnitŭ acolo, toţĭ ómenĭ cu chibsuélă, cu carte, căcĭ erau preoţĭ, învĕţătorĭ, advocaţĭ, economĭ ş. a. Din mare depărtare au alergatŭ unii, lăsându-şĭ acum în driculŭ verei afacerile lorŭ! Dér cum sĕ nu alerge, cândŭ îi chiamă durerile şi năpăstiele nemului lorŭ? Trei dile a ţinutŭ obştea acésta românéscă, sfătuindu-ne cu toţii în linişte şi dragoste frăţéscă. Au vorbitŭ mulţĭ, au vorbitŭ ómenĭ din tóte părţile şi toţĭ cu jale au mărturisitŭ durerea tuturorŭ Românilorŭ.

După ce raportulŭ înşiră năpăstuirile, ce le sufere poporulŭ românŭ din partea Maghiarilorŭ, adauge: Toţĭ cei 156 de ablegaţĭ ca unŭ omŭ au decisŭ, că: naţiunea română fără deosebire de domnŭ şi opincă, de sĕracŭ şi avutŭ sĕ lupte mai departe pe cale pacinică pentru câştigarea drepturilorŭ ei. Nicĭ unulŭ din cei 156 de ómenĭ n'a fostŭ în contra acestei hotărîrĭ şi nicĭ unulŭ, dée D-deu, sĕ nu fie din toţĭ Românii, care sĕ strice orĭ sĕ se desfacă de acéstă hotărîre, căcĭ astfelŭ de luptă va fi vrednică şi isbînda nu va lipsí. — Raportorulŭ împărtăşesce apoi hotărîrile luate la Sibiiu cu privíre la fiecare punctŭ din programa naţională dela 1881. Acestŭ raportŭ a fostŭ de multe orĭ întreruptŭ prin strigărĭ de: sĕ trăiască! aşa este! bravo! şi se termină cu cuvintele adresate alegĕtorilorŭ: »Nimenea n'are dreptulŭ de a oprí pe cineva sĕ nu mérgă la urna electorală; dar totŭ aşa n'are nimenea dreptulŭ de a duce pe cineva cu sila orĭ prin alte mijlóce nelegale la alegere. Sĕ se bage de sémă, ca sĕ pótă fi cineva doveditŭ cu martorĭ, căcĭ acela va fi aspru pedepsitŭ.«

Adunarea generală mulţămesce delegaţilorŭ, şi însărcinéză pe comitetulŭ centralŭ a luá tóte mĕsurile posibile, pentru a duce în îndeplinire programa naţională de la Sibiiu, şi se disólvă la $3^1/_4$ d. a.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans."

Oradea Mare, 14 Iunie.

In cerculŭ electoralŭ Ceica, comitatului Bihorŭ, a fostŭ cu aclamaţiune alesŭ deputatŭ *Alexandru Romanŭ*, membru alŭ Academiei române.

»Neue freie Presse« şi naţionalităţile.

„Neue freie Presse," vorbindŭ despre naţionalităţile din Ungaria, se esprimă între altele în modulŭ următorŭ: „Nemulţămirea Croaţilorŭ cu pactulŭ încheiatŭ cu Ungurii nu e o apariţiune nouă. Ura Croaţilorŭ în contra Ungurilorŭ şi ideia naţională croată a frământatŭ şi a pusŭ şi în trecutŭ în mişcare ţéra. Avêntulŭ ce a luatŭ adĭ conşciinţa naţională croată, încâtŭ în anulŭ trecutŭ a mersŭ până la acte violente, nu trebue sĕ s'atribue unorŭ cause locale; elŭ e resultatulŭ mişcărilorŭ naţionale ce domnescŭ mai bine de cincĭ anĭ în tótă Austria. E naturalŭ dar, că nicĭ Ungaria nu puté remâne scutită de acele mişcărĭ. Mişcările panslaviste în Ungaria de nordŭ au devenitŭ obiectulŭ discuţiunilorŭ permanente în parlamentulŭ şi presa maghiară.

»Românii ardelenĭ, a cărorŭ întrare în parlamentŭ era cu multă veseliă anunţată de diarele guvernamentale, au hotărîtŭ în dilele trecute sĕ rĕmână în resistenţă pasivă şi prin urmare sĕ persiste în negaţiunea ideii fundamentale de statŭ a Ungariei. Aceia, carĭ acum câteva lunĭ felicitau pe d. Tisza, pentru isbândirile raportate asupra naţionalităţilorŭ, se mângăe astădĭ că, în urma abţinerii Românilorŭ dela urne în Transilvania, strimtoraţĭ fiindŭ în alte cercurĭ electorale, vorŭ obţiné acolo mandate ca aderenţĭ ai guvernului. In legătură cu aceste mişcărĭ naţionale stă şi causa croată. Mişcările în Ungaria se ivescŭ în imprejurărĭ mai favorabile decâtŭ în Austria. Conducerea dominantă a rassei maghiare a devenitŭ în Ungaria o dogmă politică şi încercările inaltei aristocraţii de a pune mâna pe dominaţiune n'au isbutitŭ. In fruntea magnaţilorŭ se află însă unŭ capabilŭ bărbatŭ de statŭ, care represintă ideia statului maghiarŭ cu o dibăciă şi cu o statorniciă neclintită. Mişcările naţionale în Ungaria n'au ajunsŭ încă a fi pe deplinŭ desvoltate şi d. ministru preşedinte Tisza se află în faţa unui curentŭ politicŭ, pe care pentru a-lŭ paralisá sĕu celŭ puţinŭ alŭ slăbi, trĕbue sĕ-şĭ pună în cumpenă tótă dibăcia sa. Celŭ mai putericŭ elementŭ între naţionalităţile Ungariei suntŭ Croaţii. Sórtea mişcării Croaţilorŭ va influinţa în modŭ hotărîtorŭ asupra acţiunii naţionalităţilorŭ din Ungaria.«

Manifestŭ

Comitetulŭ centralŭ esecutivŭ din Aradŭ, constătătorŭ din d-nii Nicolau Philimon, M. B Stănescu, Georgiu Telescu, Dr. Iónŭ Papŭ, Dr. Georgiu Popa, Dr. Demetriu Magdu, Gregoriu Venterŭ, Aureliu Suciu, Davidŭ Nicóră, Iónŭ Moldovanŭ, Ioanŭ Câmpianŭ, Pavelŭ Truţa, Vasiliu Mangra, ne-a trimisŭ unŭ manifestŭ către alegĕtorii românĭ şi subcomitetele cercuale din comitatulŭ Aradului, pe care primindu-lŭ pré târdiu, îlŭ dămŭ în resumatŭ.

Comitetulŭ arată că unii bărbaţĭ, carĭ făgăduiseră că vorŭ ţiné susŭ şi tare stégulŭ, sub care s'au unitŭ în conferinţa dela 10 Aprile, l'au batjocuritŭ şi l'au părăsitŭ cu necredinţă. Intre desertorĭ este chiar d. Iónŭ Popovicĭ Deseanu, care se aflá în fruntea mişcării naţionale: elŭ a trecutŭ în partidulŭ guvernamentalŭ, călcândŭ punctulŭ 8 din programa dela Sibiiu.

In contra conferinţei dela 4 Iunie, conchemată de d. Iónŭ P. Deseanŭ în Aradŭ, comitetulŭ de mai susŭ protestéză cu tótă resoluţiunea, pentru că:

1. Conferinţa acesta s'a convocatŭ în contra hotărîrilorŭ conferinţei dela 10 Aprilie a. c. carea a împuternicitŭ comitetulŭ centralŭ fără restringere. ca sĕ hotăréscă ţinuta Românilorŭ la alegerĭ.

2. Comitetulŭ a horărîtŭ ce ţinută sĕ ia alegĕtorii românĭ la alegerĭ, şi hotărîrile lui au fostŭ enunciate ca concluse chiar de d. Deseanu, preşedintele comitetului; decĭ aceste concluse aduse orĭ cu unanimitate, orĭ cu maioritate de voturĭ, trebue respectate din partea membrilorŭ comitatului, şi esecutate de către preşedintele sĕu, până când ei sunt membrii comitetului.

3. convocarea s'a făcutŭ în ascunsŭ, nesciindŭ de ea nicĭ comitetulŭ nicĭ inteligmţa română din locŭ, numai prin d. Iónŭ P. Deseanu, usurpândŭ titlulŭ de preşedinte stabilŭ alŭ unei conferinţe, la care d-sa a fostŭ preşedinte »ad hoc« numai.

4) protestéză în contra conferinţii de la 4 Iuniu a. c., pentru că nu s'a conchematŭ pe basa programei de la Sibiiu, şi pentru că ia s'a înscenatŭ chiar prin organele comitatului, contrare programei naţionale; decĭ face responsabilŭ înaintea naţiunei pe însuşĭ convocătorulŭ despre urmările unei conferinţe române conchiemată sub asemenea auspicie.

Fraţilorŭ! Suntemŭ o naţiune, avemŭ o programă, cea de la Sibiiu, pentru care toţĭ suntemŭ solidarĭ. Cine nu e cu acéstă programă e în contra naţiunei. O partidă guvernamentală nu o putemŭ recunósce de naţională.

Pentru noi e cestiune de omeniă a lucra pentru programa din Sibiiu. Vomŭ ţiné acea programă şi vomŭ avé omeniă naţională, sĕu părăsimŭ programa, şi atuncĭ nu va mai fi omeniă naţională!

Păşiţi dară la alegerĭ cu consciinţa curată, ca sĕ salvaţĭ onórea natională.

Comitetulŭ în urma desbinărei, ce a adusŭ în partida nóstră d. I. P. Desseanu, a făcutŭ unele schimbărĭ în persónele aduse în combinare şi vĕ recomandă acum de candidaţĭ ai partidei naţionale române în cerculŭ Radna pe Dr. Georgiu Popa, în cerculŭ Boroşineului pe Georgiu Lazarŭ advocatŭ, şi în cerculŭ Josăşielului pe Vasilie Mangra.

Aradŭ, 5 Iuniu st. n. 1884.

Comitetulŭ centralŭ esecutivŭ.

Afacerĭ scolare.

Instrucţiunea dată de ministerulŭ cultelorŭ, cu privire la delegaţii trimişĭ de guvernŭ sĕ asiste la esamenile de maturitate dela scólele confesionale:

1. Art. XXX, § 23 din 1883 prevede, ca la esamenele de maturitate (bacalaureatŭ) ale scólelorŭ confesionale sĕ asiste şi representanţi guvernului. Aceşti representanţĭ sĕ se numéscă de regulă dintre profesorii cursurilorŭ superióre şi dintre alţĭ bărbaţĭ speciali. Ei potŭ fi delegaţĭ pentru mai multe licee, dar numai pentru esamenele din acelaşĭ anŭ. Representantele guvernului n'are nicĭ unŭ dreptŭ de disposiţiune. Elŭ e datorŭ numai a supraveghia, décă legea şi instrucţiunile ministrului se respectă şi se aducă la îndeplinire.

2. Ministrulŭ cultelorŭ şi instrucţiiunii publice, încunosciinţândŭ autorităţile confesionale scolare despre aceste delegaţiunĭ, delegatulŭ datorŭ este a se pune în atingere cu preşedintele numitŭ pentru ţinerea esamenului de maturitate.

a) Delegatulŭ guvernului are sĕ ia actŭ de dilele fixate de autoritatea scolară pentru ţinerea esamenului şi décă s'ar iví în privinţa acestorŭ dile greutăţĭ ţinutŭ este a le înlăturá.

b). Are sĕ controleze tesele scripturistice, conformŭ alin. a) din §. 23. Pentru acestŭ scopŭ autoritatea scolară confesională, respective preşedintele numitu de ea e datorŭ, conformŭ §. 15 din instrucţiunea relativă la esamenele de maturitate, după ce, impreună cu profesorii cursurilorŭ a esaminatŭ şi clasificatŭ tesele, să-le supună cu tóte hârtiile privitóre la esamenŭ representantului guvernului. Delegatulŭ guvernului, după ce le-a esaminatŭ le înapoiază preşedintelui.

3. Delegatulŭ guvernului la dilele fixate pentru ţinerea esamenului oralŭ se presentéză preşedintelui, arătându-i acestuia mandatulŭ ce-lŭ are dela guvernŭ. Participă la consiliulŭ ce se ţine de corpulŭ esaminătorŭ pentru clasificarea teselorŭ scripturistice şi are dreptulŭ de a-şĭ face observările sale. N'are dreptŭ de votŭ; dar observările sale trebue sĕ fie luate în procesulŭ verbalŭ.

4. Delegatulŭ guvernului trebue sĕ fie presentŭ la esamenulŭ oralŭ şi are dreptulŭ de a pune întrebărĭ scolarilorŭ. Controléză, décă §. 19 alŭ instrucţiunii este păzitŭ faţă cu cei admişĭ la esamenŭ; în specialŭ, décă într'o di se esaminéză 8, 10 sĕu 12 scolarĭ şi décă esamenulŭ ţine 9 óre. Pentru mai puţinŭ de 10 scolarĭ, timpulŭ esaminării neapĕratŭ e mai scurtŭ. Mai multŭ de 12 scolarĭ într'o di, nu se potŭ esaminá nicĭ într'unŭ casŭ. La punerea întrebărilorŭ trebue să aibă în vedere principiulŭ stabilitŭ în §. 21 alŭ instrucţiunii.

5. După terminarea esamenului representantulŭ guvernului are dreptŭ de a participá la consiliulŭ comisiunii esaminătóre pentru a-şĭ face observările sale. N'are dreptŭ de votŭ, dar observările sale trebue trecute în procesulŭ verbalŭ şi décă n'ar admite ca vreunulŭ din scolarĭ sĕ fie declaratŭ maturŭ în sensulŭ § 24, are dreptŭ de a suspendá liberarea testimonului de maturitate până la resolvarea definitivă a casului.

6. Delegatulŭ guvernului subscrie procesele verbale ale consiliului, chiar şi în casulŭ când observările sale n'ar fi trecute în ele.

7. In scólele secundare, în cari cursurile nu se facŭ în limba maghiară, tesele scripturistice au sĕ se facă în astfelŭ de modŭ ca sĕ se vadă, décă scolarulŭ are deplină cunoscinţă de obiectulŭ, din care i s'a datŭ tesa; décă are o ideiă esactă şi décă ideile şi-le preciséză destulŭ de lămuritŭ în scrisŭ. In aceste scolĭ are sĕ se facă şi o tesă în limba maghiară tradusă din limba cursurilorŭ, sĕu eventualŭ o lucrare liberă în limba maghiară, din care sĕ se pótă judecá, décă scolarulŭ are cunoscinţă esactă şi fundamentală de acéstă limbă. In scolile, unde limba de propunere este germană, acolo n'are sĕ se mai facă traducere din limba maghiară în cea germană. In scólele române şi sêrbe traducerea are sĕ se facă atâtŭ în limba germană câtŭ şi în cea maghiară. Esamenile orale în aceste institute se facŭ în limba de propunere. Traducerĭ au sĕ se facă în acéstă limbă din latin, francesá, maghiară şi germană.

8. Delegatulŭ guvernului face raportŭ ministerului cultelorŭ asupra impresiunilorŭ sale. In raportŭ descrie întregŭ decursulŭ esamenelorŭ, avêndŭ în vedere următórele împrejurărĭ: décă programa stabilită de autoritatéa scolară confesională şi întărită de ministerŭ a fostŭ esecutată; décă nivelulŭ învĕţămêntului s'a ţinutŭ între limitele prescrise pentru scólele secundare; décă resultatulŭ esamenului de maturitate corĕspunde tuturorŭ cerinţelorŭ şi décă nu, atuncĭ carĭ sunt defectele; décă s'a respectatŭ legea şi instrucţiunea privitóre la esamenulŭ de maturitate şi décă a făcutŭ observările sale la procesulŭ verbalŭ. In acéstă privinţă are sĕ raporteze, décă a opritŭ la unulŭ sĕu mai mulţĭ, orĭ la toţĭ scolarii liberarea testimonielorŭ de maturitate, şi décă le-a opritŭ, sĕ arete, care e causa opririi. Raportulŭ are sĕ-lŭ înainteze ministeriului cultelorŭ celŭ multŭ la o sĕptĕmână după ţinerea esamenului de maturitate.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Selagiu, 3 Iuniu 1884.

Inspiratŭ de adênculŭ respectŭ, ce trebue sĕ-lŭ aibă fie-care Românŭ onestŭ şi prevĕdĕtorŭ faţă cu cultivătorii poporului, credŭ a depune tributulŭ recunoscinţei generale, aducêndŭ la cunoscinţă următórele;

Reverendisimulŭ Domnŭ Vicariu Alimpiu Barbolovicîŭ, venindŭ la esamenele din tractulŭ protopopescŭ alŭ Crasnei, în 27 Maiu s'a opritŭ în comuna Bănişorŭ unde avuiu fericirea a asista şi eu la esamenŭ, ca auditorŭ. La 8 óre dimineța întrarămŭ în noua sală de învĕţămêntŭ în frunte cu Rv. domnŭ Vicariu, D. Ioanŭ Moldovanŭ, D. Vasiliu Popŭ notarŭ cercualŭ, D. Cuintu Marcuşu medicinistŭ de Viena, Nichita Liscanŭ docente în Cizeriu, d, I. Chită docente, antistea bisericéscă şi comunală, precum şi lamura poporului.

La întrarea nóstră în noua sală de învĕţămêntŭ, elevii, avêndŭ în mijloculŭ lorŭ pe meritatulŭ docente Ioanŭ Mândruţŭ, întonară cu o voce armoniósă »Impĕrate cerescŭ,« după, care fiesce care elevŭ îşî ocupă loculŭ, aşteptândŭ a fi provocatŭ la rĕspunsŭ. —

Surprinderea ne era generală vĕdêndŭ aspectulŭ plăcutŭ alŭ salei, şi feţele rumene ale celorŭ 45 elevî şi eleve, bine îmbrăcaţî şi curăţiţî.

Ridica multŭ decorea scólei unŭ tablou pre frumosŭ în uleiŭ, representândŭ pe Christosŭ, cândŭ a ḑisŭ: »Lăsaţî pruncii sĕ vină la mine, ca unora c'a acestia este împĕrăţia cerului» şi credŭ a nu comite nemodestía, cândŭ voiu amintí că acelŭ tablou e donatŭ scólei prin d. parochŭ localŭ.

După o scurtă pausă se începe esamenulŭ din religiune, istoria biblică, limba română, calculaţiune, istoria patriei, istoria naturală, geografia şi limba magiară. — Esactele şi precisele întrebărî puse de d. docente, în acelaşî minutŭ erau resolvate de micii elevî totŭ cu aceaşî demnitate, — Rĕspunsurile lorŭ atâtŭ de clare, şi cu o aşa afabilitate predate, încâtŭ ne îndatorau a conchide, că docentele şi elevii sunt una, sunt... părintele cu fii sĕi. In decursulŭ esamenului s'au peroratŭ şi două poesii frumóse, şi cu deschilinire una „Eu sunt economŭ« de unŭ micŭ elevŭ de 6 anî, au făcutŭ o aşa impresiune asupra auḑitorilorŭ, încâtŭ totŭ insulŭ părea fărmecatŭ.

Unŭ esamenŭ cu aşa resultate frumóse este demnŭ a ocupá loculŭ între cele mai scumpe merite ale domnului Vicariu, care cu înţelepciunea şi afabilitatea sa, scie susţiné ordínea, scie alimentá năzuinţa spre cultură, şi totŭ odată scie împrumutá acelŭ cimentŭ, ce se numesce iubire. — Unŭ eflusŭ palpabilŭ alŭ iubirei reciproce este şi scóla confesională gr. cath. din Bănişorŭ, unde d. paroch şi d. Notarŭ, mână'n mână cu poporenii, au ridicatŭ aceea zidire, care aḑî póte emulá cu orî ce scólă confesională din Selagiu, clădită după cerinţele legii şi gustulŭ modernŭ. Dée ceriulŭ, ca sĕ avemŭ mulţî atarî conducĕtorî nobilî, spre fericirea patriei şi nemului nostru.

E. V.

Bistriţă, la 12 Iuniu 1884.

Maialulŭ scolarilorŭ românî dela scóla poporală gr. cat. din Bistriţă, a fostŭ o adevĕrată sĕrbătore naţională pentru întregŭ publiculŭ românescŭ din locŭ şi giurŭ. Căcî nu numai scolarii şi părinţii scolarilorŭ luară parte, ci tótă inteligenţa română locală, poporulŭ în vestminte de sĕrbătóre şi concetăţenii saşî şi maghiarî, aşa că numĕrulŭ participanţilorŭ a trecutŭ pestre 2000.

Erî de dimineţă după sĕvêrşirea serviciului dumneḑeescŭ pe la $10^1/_2$ scolarii în ordine şi acompaniaţî de 12 feciorî îmbrăcaţî în costume de căluşerî forte frumóse cu stegulŭ în frunte plecară însoţiţî de musica lui Dionisiu şi de mulţimea poporului cătră pădurea ḑisă la »Sóre.« In tóte stradele de-a-lungulŭ oraşului publiculŭ erá îndesuitŭ în ferestri. Insĕ ave sĕ se împlinéscă ḑisa, că cine vede odată căluşerii, acela nu póte resiste dorului de a-i vedé şi jucândŭ. De aceea unŭ convoiu, care nu erá sĕ mai încete trecu după prânzŭ cătră pădurea »la Sóre.‘ Scolarii jucară dela 11 óre până cătră 4 p. m. cândŭ se începu producţiunea cu declamaţiunî şi cântărî naţionale. După ce declamară vr'o 11 băeţî scolarî, escelândŭ prin îndrăsnéla lorŭ în mijloculŭ unui publicŭ atâtŭ de mare, urmà „Ciobanulŭ,« piesă teatrală de V. Alexandri, pe care d-lŭ serginte concediatŭ Jonŭ Bancu o esecută cu atâta îndemânare, încâtŭ seceră aplausele cele mai binemeritate. Statura înaltă şi atletică, faţa veselă şi rumenă a d-lui Bancu arĕtă pre ciobanulŭ lipsitŭ de grijile apĕsătóre ale vieţei, şi numai câte unŭ suspinŭ scosŭ din profundulŭ inimei, arĕtá că şi ciobanulŭ mai doresce ceva afară de oiţele şi fluerulŭ, pe »Mariuca« drăguţa lui. Dupá ce fini ciobanulŭ, apărù „haiduculŭ românŭ“ cu toporŭ la mână. Acelaşî domnŭ sergentŭ, carele sciù face pe ciobanulŭ atâtŭ de bine, jucà pe „haiduculŭ românŭ“ in modŭ surprinḑĕtorŭ. Elŭ întêlnesce pe ciocoiŭ în mijloculŭ codrului i-i cere punga îndesată cu banî ştrînşî dela bieţii ţĕranî şi după aceea aflândŭ unŭ bietŭ ţĕranŭ necăjitŭ fără unŭ picŭ de mălaiu pe mésă, îi dă cu sufletŭ generosŭ punga luată dela ciocoiu. Retrăgêndu-se haiduculŭ încărcatŭ de aplausele publicului, cu marşulŭ »Trecerea Dunărei« apărură 13 tinerî îmbrăcaţî în costumŭ căluşerescŭ şi între urările publicului păşescŭ cu pasŭ sprintenŭ pe aria de jocŭ şi cu tactŭ şi multă dibăciă esecută joculŭ istoricŭ »Căluşerulŭ« şi »Românulŭ‘

Pe la 5 óre p. m. publiculŭ românŭ fù surprinsŭ în modŭ forte plăcutŭ prin apariţiunea musicei militărescî din locŭ, care îndată la sosire întonà marşulŭ lui »Mihai« după care urmară mai multe opere. Onóre d-lui colonelŭ, care prin trămiterea musicei militărescî a contribuitŭ a rădicá solemnitatea serbărei! Pe la órele 5 dómna Silaşi, soţia protopopului şi d-na Ranta întinseră o masă bogată încărcată cu mâncărî şi bĕuturî gustóse, la care întrunıră persónele cele mai distinse.

Pe la órele 8 după ce căluşerii mai jucară odată la dorinţa d-lorŭ oficerî de liniă, se puseră scolarii şi căluşerii în ordine şi în sunetulŭ musicei militare în ordine militărescă se întórseră însoţiţî de unŭ mare numĕrŭ şi admiraţî de concetăţenii saşî. Frumosulŭ resultatŭ alŭ ḑilei avemŭ de a-lŭ mulţămi bravului protopopŭ d-lui Silaşi şi d-lui învĕţătorŭ I. Gergelŭ. Sĕ trăéscă.

I. S.

Bibliografie.

A apărutŭ de sub tiparŭ şi se află de vênḑare la directorulŭ despărţĕmêntului din Şimleulŭ Silvaniei: **Economia câmpului** de Georgiu Popŭ de Băsescî, disertaţiune premiate cu 6 galbenî. Proprietatea despărţĕmêntului 11 alŭ „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ.“ Preţulŭ unui exemplarŭ 10 cr.

Asemenea a apărutŭ de sub tiparŭ: **Satulŭ cu comorile**, nuvelă localisată de Petra-Petrescu.

Preţulŭ e 45 cr. franco séu 1 leu. — Totŭ la acelaşî autorŭ se află: **Studii din economia naţională**, despre băncî şi operaţiunile lorŭ, despre efecte şi despre burse. Preţulŭ 40 cr. séu 1 leu. — **Nepotulŭ ca unchiu**, comediă de Schiller. Preţulŭ 25 cr. séu 50 banî.

Scirî mai nóue.

Din Biserica-Albă ne sosí aḑî o corespondenţă în care se descrie pe largŭ primirea entusiastică ce i-s'a făcutŭ candidatului partidei naţionale române, Babeşŭ, in comuna Racaşdia. Dela Racaşdia d-lŭ Babeşŭ a plecatŭ la Biserica-Albă. Pe drumŭ la Nicolinţulŭ micŭ a fostŭ întimpinatŭ de o mare mulţime şi salutatŭ cu urărî nesfêrşite de »sĕ trăiescă.«

Din Niş se anunţă, că Scupcina sêrbescă a încuviinţatŭ în şedinţă secretă tóte mĕsurile propuse de guvernŭ contra Bulgariei, şi decă va fi de lipsă îi dă voie a mobilisa şi armata. Dela Negotinŭ, Knazevaţ şi Zaiciar au plecatŭ érăşî trupe spre a ocupa fruntăria spre Bulgaria de-alungulŭ rîului Timocŭ.

Din causa conflictului cu Sêrbia consulatulŭ bulgarŭ din Belgradŭ este închisŭ. Agentulŭ Bulgariei Grecov a plecatŭ acasă.

Cât pentru guvernulŭ bulgarŭ se anunţă că n'a luatŭ până acuma nicî o contra-mĕsură faţă de mişcarea militară din Serbia şi aşteptă în linişte desfăşurarea evenimentelorŭ!

Diverse.

Sĕcuiulŭ şi maimuţa. — Sub acestŭ titlu amŭ publicatŭ în ḑilele trecute în »Gazetă« o anecdotă, în care este în rolŭ unŭ Sĕcuiu. »Kolozsvári Közlöny« reproduce acea anecdotă şi maimuţărindŭ noima anecdotei şi schimbă titula ḑicêndŭ »Românulŭ şi maimuţa« (az oláh és a majom). Ne tememŭ, ca nu cumva cetindŭ Sĕcuiulŭ celŭ cu musca pe căciulă sĕ reclame şi sĕ céră ca numitulŭ jurnalŭ maghiarŭ sĕ spună lumei maghiare cumcă lui i s'a întêmplatŭ acea istoriă. Ne mai tememŭ şi de aceea, că acelŭ Sĕcuiu va pretinde sĕ nu maimuţărescă spiritulŭ anecdotei, şi va ḑice »Oh Kolozsvári Közlöny ne bolondozzon és máskor forditse jól,« tocmai cum se adresase cătră maimuţă: »urfi, ne bolondozzon, és adja ide a pipámot!«

Anghina difteritică, nu este, după cum credŭ mulţî, o bólă modernă. Acésta se vede limpede din analele călugărilor desculţî din anulŭ 1517, unde se ḑice: »In dulcele crăciunului se născu în ţéră o bólă necunoscută în câtŭ ómenilorŭ li se albea limba şi gâtulŭ, ca şi cândŭ ar fi fostŭ acoperite cu mucigaiu, nici nu puteu mâncá nicî bea, aveau durere de capŭ grozavă, frigurî pestilenţiale, carî le luau ómenilorŭ minţile. S'au prăpăditŭ în optŭ lunî la 2000 de perséne, numaî în Basel în Elveţia, au muritŭ şi în alte locurî în Germania şi în Elsaţia. Multŭ timpŭ nu se puté aflá nicî unŭ mijlocŭ în contra acestei bóle cumplite. In urmă s'a aflatŭ, că celŭ ce voia sĕ fie sănătosŭ trebuia, ca pe lângă alte lecurî ce i-le da doftorulŭ, sĕ-şî curăţe bine din două în două ore gura şi gâtulŭ cu miere de trandafirŭ ş. a.« Simtómele descrise sunt cele ale difteriticei şi tóte ne facŭ sĕ credemŭ, că acéstă bólă înfricoşată a cutrieratŭ încă pe la 1517 Elsaţia şi celelalte ţĕrî vecine cu ea.

O neînţĕlegere fatală. Din Rivesaltes în departamentulŭ Pyrenées-Orientales se scrie cu data de 31 Maiu unei foi din Parisŭ: Domnulŭ X, comisarŭ de poliţiă căpetă aḑî diminéţă dela familia sa o scrisóre, prin care îi făcea cunoscutŭ, că mumă-sa cea înaintată în etate a datŭ în bóla apei şi trebue sĕ-i facă o operaţiune. Fiindcă casulŭ după ḑisa medicilorŭ era fórte gravŭ, se cerea negreşitŭ sĕ fie şi elŭ de faţă. Domnulŭ X se duse la soţia sa, o damă tinĕră de 17—18 anî, pe care o luase numai de câteva lunî, şi îi ḑise cu câteva cuvinte: Eu te voiu părăsí. — Pe mine mĕ vei părăsí? respunse tinera femeiă în cea mai mare confusiune. — »Da, trebue sĕ fie,« replică bărbatulŭ ei şi fără de a-i mai da alte esplicătiunî, se duse josŭ în grădină, unde se cugetà asupra scirii ce i-a sositŭ. De abia se preumblase câteva momente în susŭ şi în josŭ, cândŭ étă, că vine servitórea totŭ plângândŭ şi suspinândŭ, că stăpână-sa se luptă cu mórtea. Nefericita tinera nevastă, care a înţĕlesŭ cuvintele laconice ale bărbatului sĕu, că elŭ voiesce sĕ se despartă de dênsa, cercase sĕ-şî curme viaţa înghiţândŭ o soluţiune de fosforŭ. Indată i-s'a datŭ unŭ antidotŭ, care a avutŭ unŭ efectŭ îmbucurătorŭ şi femeia a scăpatŭ cu viaţă. Dar acum bărbatulŭ, care a pricinuitŭ nenorocirea fără de vóia lui, era desperatŭ şi în furia acesta luà unŭ cuţitŭ şi şi-lŭ împlântà în cóste. Décă nu întreveneau vecinii, carî erau de faţă, elŭ era sĕ-şî curme firulŭ vieţii.

Cafenelele cântânde suntŭ o bólă seriósă ce graséză în multe oraşe ale României, „Posta« din Galaţî scrie cu privire la ele următórele: Câte nu s'au spusŭ, şi de câte orî nu s'a strigatŭ până la cerŭ în contra acestui scandalŭ socialŭ; dar tóte potestările se perdură ca vocea celui ce strigă în pustiă, căcî scandalulŭ cresce, duréză, şi asistămŭ cu toţii la lăţirea şi propăsirea lui. E ceva disgustătorŭ sĕ vedî cum se toleréză pe la noi nişce adevĕrate localurî de corupţiune, unde la adăpostulŭ unei firme de cafenea cântândă, se petrecŭ cele mai scârbóse şi mai îngreţoşătóre scene. O odunătură de femei recrutate din totŭ ce e mai imoralŭ şi mai decăḑutŭ, fără nicî unŭ picŭ de ruşine se frămêntă, se agită, se rostogolescŭ în costume de cele mai indecente, faţă de unŭ nenorocitŭ publicŭ, care face hazŭ privindu-le şi bea din acelaşî păharŭ cu ele.

Sub acésta firmă miserabilă facŭ concurenţa cea mai draconică teatrelorŭ şi altorŭ distracţii modeste, căcî nu odată, nu de doue orî amŭ avutŭ neplăcerea sĕ vedemŭ, cum tăresce şi înécă în şuvoiulŭ lorŭ murdarŭ, atâţî artiştî, şi atâţî ómenî de bine, carî luptă pentru propăşirea artei. De câte orî artiştii noştri nu şi-au luatŭ lumea în capŭ?!

Ceea ce e mai durerosŭ însă, şi lucru, care ar trebuí sĕ ne îngrijéscă este, că suflete tinere şi plăpânde au începutŭ sĕ se stropéscă de aceste otrăvurî, sĕ se tăvăléscă şi sĕ-şî înăduşéscă simţurile prin aceste taverne păcătóse căptuşite de viţii. Ér cândŭ te gândescî, câte ruşinî, câte sinuciderî şi câte monstruosităţî morale nu zacŭ clae peste grămadă de asupra acestorŭ localurî infecte, te mirî cum societatea nóstră le mai îngădue. Şî cu tóte aceste buruiana cresce şi se nutresce din decandenţa nóstră morală.

Proh pudor!

Unŭ copilŭ monstru. — „Monitorulŭ“ din Bucurescî spune, că în ḑiua de 25 Aprile trecutŭ Ióna, soţia lui Ilie Scomicescu, din comuna Colonescî, judeţulŭ Oltŭ, a născutŭ unŭ copilŭ mortŭ fără a i se puté recunósce secsulŭ avêndŭ trei urechî, din carî una în céfă; doui dinţî, unulŭ susŭ şi altulŭ josŭ; la degetile mânilorŭ ghiare ascuţite, gâtulŭ în grosimea corpului în chipŭ de maimuţă.

Mulţămită publică. Domnulŭ Constantinŭ Morariu, preotŭ din Toporăuţî în Bucovina, a tradusŭ liberŭ scrierea clasicului germanŭ W. de Goethe »Herman şi Dorotea“ şi a predatŭ publicarea opului acestuia redacţiunii „cancelariei N. F. Negruţiu“ din Gherla. Domnia Sa a esprimatŭ dorinţa, ca esemplarele, ce i se vorŭ cuvení ca remunerare pentru ostenéla lucrării sale, sĕ se vênḑă, şi suma întrată sĕ se trămită societăţii »Şcóla Română‘ din Suceava, spre a face începutulŭ înfiinţării unui fondŭ, din care sĕ se creeze în Bucovina şcolî românescî de fete, carî până acuma lipsescŭ în astă ţéră.

Domnulŭ redactorŭ N. F. Negruţiu, a luatŭ executarea acestei întreprinderî a domnului C. Morariu asupra sa, a purtatŭ tóte spesele ediţiunii, a acoperitŭ spesele transportului şi a întregitŭ suma de 239 fl. v. a. banî gata, ce au întratŭ pe calea abonamentului. din ale sale, la suma rotundă de (300) trei sute florenî v. a. Suma acésta a şi trimis'o la 19 Maiu a. c. societăţii „Scóla Română.‘ Numele tuturorŭ abonenţilorŭ cu contribuţiunile respective sunt publicate în adnexe la capĕtulŭ opului „Herman şi Dorotea.‘

Pe lângă spese bănesci a avutŭ domnulŭ N. F. Negruţiu şi cheltuélă de timpŭ şi ostenélă cu tipărirea opului precum şi a listelorŭ de abonamentŭ cu spedarea lorŭ, cu încăssarea contribuţiunilorŭ etc. etc.

Mulţămita, ce datoresce societatea »Scóla Română« domnilorŭ numiţî pentru ostenéla şi jertfa lorŭ în folosulŭ culturii românescî din Bucovina, este mare. Domniile lorŭ au meritulŭ de a fi acei bărbaţî, cari au adusŭ ântâia pétră la clădirea temeliei unei scolî românescî de fete în Bucovina. Sperămŭ, că marinimosulŭ lorŭ exemplu va afla şi alţî imitătorî, mai alesŭ la noi în Bucovina, unde societatea »Scóla Română‘ şi tedinţele ei sălutare au aflatŭ încă pré puţinŭ sprijinŭ.

Comitetulŭ societăţii »Scóla Română« din Suceava.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 13 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.65
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.80
Rentă de hârtiă 5% . .	88.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	192.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.–
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.70
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	100.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.10
Renta de hârtiă austriacă	80.40
Renta de arg. austr. . .	81.20
Renta de aurŭ austr. . .	102.05
Losurile din 1860 . . .	135.25
Acţiunile băncei austro-ungare	857.—
Act. băncei de creditŭ ung.	309.75
Act. băncei de creditŭ austr.	308.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.70
Napoleon-d'orĭ	$9.61\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.50
Londra 10 Livres sterlinge	122.90

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	$94\frac{1}{2}$	vênd.	$95\frac{1}{4}$
Renta rom. amort. (5%) . .	»	95	„	$95\frac{1}{8}$
» convert. (6%) . .	»	$98\frac{1}{2}$	»	$100\frac{3}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	32	»	34
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$102\frac{1}{4}$	„	106
» „ „ (5%) . .	„	$92\frac{1}{2}$	„	$93\frac{3}{4}$
» » urban (7%) . .	»	$103\frac{1}{2}$	„	$104\frac{1}{2}$
» » „ (6%) . .	»	$99\frac{1}{3}$	»	100
» „ » (5%) . .	»	$90.\frac{5}{8}$	»	$91\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	„	1432.	„	1435
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	„	331.	„	$341\frac{1}{2}$
« » » Naţională . .	„	$238.\frac{1}{2}$	»	—
Aurŭ	„	3.64%	„	—.—
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.07.	„	2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 14 Iunie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	$9.30\frac{1}{2}$	Vênd.	9.32
Argint românesc	»	9.23	»	9.28
Napoleon-d'orĭ	»	9.65	»	9.67
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.62	»	5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , . 12 fl. v. a.
„ „ „ 1/2 „ . . . 6 „ „
„ „ „ 1/4 „ . . . 3 „ „
Se acórdă abonamente şi lunare cu . . 1 „ „
Pentru România şi străinătate pe anŭ . 36 francĭ
„ „ „ „ 1/2 „ . 18 „
„ „ „ „ 1/4 „ . 9 „

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea diarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârdiere.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ 10%
„ „ „ 5— 8 „ 15%
„ „ „ 9—11 „ 20%
„ „ „ 12—15 „ 30%
„ „ „ 16—20 „ 40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ 50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

PROCSIMELE TRAGERI.

Tipografia Alexi Braşovŭ.